

Program wychowawczo-profilaktyczny Szkoły Podstawowej w Kicinie.

Podstawa prawna:

- *Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe (t.j. Dz.U. z 2019 r. poz. 1148 ze zm.).*

Program wychowawczo-profilaktyczny to kompleksowy zbiór działań o charakterze wychowawczym oraz profilaktycznym. Tworzony jest w oparciu o diagnozę potrzeb oraz problemów występujących w danej społeczności szkolnej i odpowiada na nie. Wszystkie działania w zakresie profilaktyki są dostosowane do potrzeb rozwojowych uczniów i skierowane do nich, ich rodziców, a także nauczycieli. Podstawową funkcją Programu wychowawczo-profilaktycznego jest dbałość o ustrukturalizowany proces wychowania i zapobiegania zachowaniom ryzykownym wśród dzieci i młodzieży.

Działalność wychowawczo-profilaktyczna w szkole polega na prowadzeniu działań z zakresu promocji zdrowego stylu życia oraz wspomagania uczniów w ich rozwoju ukierunkowanym na osiągnięcie pełnej dojrzałości w sferze:

- fizycznej – zdobycie wiedzy i umiejętności, które pozwalają na prowadzenie zdrowego stylu życia i podejmowanie zachowań prozdrowotnych,
- psychicznej – zbudowanie równowagi i harmonii psychicznej, ukształtowanie postaw sprzyjających wzmocnieniu zdrowia własnego oraz innych ludzi, kształtowanie środowiska sprzyjającego rozwojowi zdrowia,
- społecznej – kształtowanie postawy otwartości w życiu społecznym.

Diagnoza środowiska szkolnego i sytuacji wychowawczej

Każdego roku w szkole przeprowadzana jest diagnoza środowiska – jego bieżących potrzeb w zakresie podejmowanych działań wychowawczych i profilaktycznych. Podstawą prowadzonego rozpoznania są:

- spostrzeżenia wychowawcy na temat uczniów, z którymi prowadzi zajęcia lekcyjne i wychowawcze;
- wywiady, analiza dokumentów, obserwacje uczniów, badania socjometryczne, które służą wskazaniu obszarów wymagających szczególnego wsparcia;
- badania ankietowe, skierowane do rodziców oraz uczniów, dotyczące ich oczekiwań w zakresie realizacji treści wychowawczych i profilaktycznych;

Przy opracowaniu zakresu wychowawczego programu uwzględniono potrzeby uczniów wynikające z:

- pracy nad systemem wartości w oparciu o wybrane przez społeczność szkolną priorytetowe wartości, takie jak: uczciwość, tolerancja, empatia, patriotyzm, szacunek dla siebie i innych, odpowiedzialność, wytrwałość, poczucie własnej wartości, szacunek dla innych ludzi, ciekawość poznawcza, kreatywność, przedsiębiorczość, kultura osobista,
- propozycji działań o charakterze wychowawczym, których autorami są rodzice, uczniowie oraz nauczyciele,
- tradycji i świąt związanych z kalendarzem oraz z czczeniem pamięci o bohaterze szkoły.

W przypadku części profilaktycznej programu jego zakres powinien skupiać się na konkretnych potrzebach społeczności szkolnej. Wśród problemów, które należy wziąć pod uwagę, są: bezpieczeństwo psychiczne i fizyczne dzieci i młodzieży oraz przeciwdziałanie zachowaniom ryzykownym.

Współpraca

Program wychowawczo-profilaktyczny jest realizowany w oparciu o współpracę rodziców, uczniów i nauczycieli, a także wsparcie specjalistów zatrudnionych w lokalnych instytucjach pomocowych. Współpraca z rodzicami jest realizowana poprzez:

- zapoznanie rodziców z: zadaniami i zamierzeniami dydaktyczno-wychowawczymi w danej klasie i szkole, przepisami dotyczącymi zasad oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów, organizacją opieki psychologiczno-pedagogicznej oraz harmonogramem zajęć pozalekcyjnych organizowanych przez szkołę,
- udział rodziców w podejmowaniu decyzji istotnych dla pracy szkoły,
- organizację warsztatów oraz pogadanek na temat problemów wychowawczych,
- indywidualne spotkania z rodzicami, których celem jest podjęcie z nimi współpracy.

Rodzice:

- uchwalają w porozumieniu z radą pedagogiczną program wychowawczo-profilaktyczny,

- wspierają dziecko we wszystkich sferach jego życia, zapewniając mu poczucie bezpieczeństwa fizycznego oraz psychicznego, wspierają wychowawców i nauczycieli w podejmowanych przez nich działaniach, służą wiedzą, doświadczeniem i pomocą, aktywnie uczestniczą w życiu szkoły, włączając się w organizację uroczystości, wycieczek, imprez, dbają o właściwą formę spędzania czasu wolnego, organizując dziecku czas wolny poza szkołą.

Wychowawcy i nauczyciele:

- opracowują i realizują przy współpracy rodziców szkolny program wychowawczo-profilaktyczny, kształcą i wychowują dzieci w duchu tolerancji i patriotyzmu,
- prowadzą dokumentację związaną z procesem wychowania,
- starają się poznać sytuację rodzinną i osobistą ucznia, dążą do rozpoznania potencjału psychospołecznego oraz intelektualnego swoich podopiecznych, dostosowują w praktyce metody, formy pracy oraz wymagania edukacyjne do specyficznych potrzeb ucznia,
- dbają o prawidłową integrację społeczności klasy oraz szkoły,
- wykorzystują potencjał grupy do wspierania jej członków w rozwoju psychospołecznym, promują osiągnięcia klasy i pojedynczych uczniów,
- wspólnie z pedagogiem zabiegają o różne formy pomocy wychowawczej i materialnej dla uczniów,
- wspierają swoją postawą i działaniami pedagogicznymi rozwój psychofizyczny uczniów, ich zdolności i zainteresowania, inspirują do twórczych poszukiwań, aktywności i samodzielności,
- dbają o poczucie bezpieczeństwa psychicznego i fizycznego ucznia w szkole, a w szczególności w zespole klasowym, reagują na wszelkie przejawy nietolerancji, dyskryminacji,
- wspierają rozwój uczniów i proces ich usamodzielniania się,
- wnioskuje o objęcie pomocą psychologiczno-pedagogiczną uczniów o specjalnych potrzebach edukacyjnych, udzielają pomocy w przezwyciężaniu niepowodzeń szkolnych w oparciu o rozpoznane potrzeby uczniów, integrują działania szkoły i rodziców w tym zakresie,
- współdziałają z instytucjami pracującymi na rzecz dziecka, lokalnym zapleczem pomocowym, organami ścigania oraz wymiarem sprawiedliwości.

Uczniowie:

- uczestniczą w opiniowaniu dokumentów szkolnych – statutu, programu wychowawczo-profilaktycznego, współtworzą społeczność szkolną i aktywnie wykorzystują swoje prawo do samorządności,

są autorami i współorganizatorami uroczystości szkolnych, biorą czynny udział w wycieczkach oraz imprezach szkolnych, dążą do uwewnętrznienia sobie obowiązujących norm, przestrzegają zasad w codziennym życiu, szanują prawa innych członków społeczności szkolnej,

- kierują swoim rozwojem psychospołecznym i intelektualnym, stają się coraz bardziej samodzielni.

Praca zespołowa

Program profilaktyczno-wychowawczy jest tworzony poprzez zespół utworzony z nauczycieli, wychowawców oraz specjalistów zatrudnionych w szkole. Pozwala to na uzyskanie wartości dodanej, która wynika z różnych systemów poznawczych członków zespołu. Indywidualny zasób wiedzy i doświadczeń wyzwala prawo synergii, a przez to wzbogaca zakres tworzonego materiału o unikalne treści. Praca zespołowa ma charakter warsztatowy i aktywizuje wszystkie osoby biorące udział w tworzeniu projektu.

Wyznaczanie celów

Kluczowym działaniem w tworzeniu programu wychowawczo-profilaktycznego jest wyznaczenie jego celów. Wynikają one z diagnozy i odpowiadają na aktualne potrzeby społeczności szkolnej. Ich realizacja uwzględnia możliwości lokalowe i personalne szkoły oraz jej lokalne zaplecze pomocowe. Cele ogólne uzupełniają zoperacjonalizowane cele szczegółowe. Pozwala to w dużym stopniu na późniejszą ich weryfikację w procesie ewaluacji.

Sposoby realizacji

Podejmowane działania w ramach programu wychowawczo-profilaktycznego mają usystematyzowany charakter planu, którego podstawą jest realizacja celów na najbliższy rok szkolny. Do wykonania każdego działania wyznaczona jest konkretna osoba (lub zespół). Dobór działań i programów do realizacji uwzględnia ramy czasowe, jakimi dysponuje szkoła, i uwzględnia wszystkie funkcje szkoły.

Profilaktyka

W wyniku przeprowadzonej diagnozy wyróżniono następujące obszary wymagające szczególnej uwagi w zakresie profilaktyki:

profilaktyka uzależnień w obszarze alternatywnych środków psychoaktywnych (dopalacze),
profilaktyka zachowań przemocowych w obszarze uwewnętrznienia przestrzegania norm społecznych oraz prawnych, profilaktyka zaburzeń odżywiania (bulimia, anoreksja).

Cele ogólne

1. Kształtowanie u uczniów: poczucia tożsamości narodowej, przynależności do społeczności szkolnej, lokalnej i regionalnej; zachowań prozdrowotnych; postawy asertywności – zapobieganie wchodzeniu w zachowania ryzykowne, związane z przyjmowaniem środków psychoaktywnych; postawy zdrowego stylu życia – zapobieganie zaburzeniom odżywiania; umiejętności komunikowania się z rówieśnikami oraz dorosłymi w sytuacjach trudnych i konfliktowych; umiejętności koniecznych do przedstawiania swoich oczekiwań w sposób pozbawiony agresji.
2. Organizacja czasu wolnego w oparciu o programy alternatyw, harcerstwo, koła: turystyczne, sportowe, wolontariatu, teatralne, kulinarne.
3. Uwewnętrznianie postaw proekologicznych – szacunku do przyrody.

Sposób realizacji celów programu

Cele ogólne	Cele szczegółowe	Sposoby realizacji	Osoba odpowiedzialna
<p>Kształtowanie poczucia tożsamości narodowej, przynależności do społeczności szkolnej, lokalnej i regionalnej</p>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zna symbole narodowe, flagę, godło oraz słowa hymnu narodowego, • rozumie znaczenie symboli narodowych, • potrafi okazać należny szacunek dla symboli narodowych, wie, w jakiej postawie śpiewa się hymn narodowy, • zna najbliższą okolicę, stolicę i inne polskie miasta, • zna sylwetki słynnych Polaków oraz patrona szkoły 	<p>☒ organizacja i uczestnictwo w uroczystościach o charakterze szkolnym i państwowym, akademii z okazji świąt narodowych, nabycie umiejętności śpiewania hymnu <i>Pieśń Legionów Polskich</i> Józefa Wybickiego podczas zajęć wychowania muzycznego, umieszczanie na kartach kroniki szkolnej wydarzeń związanych ze świętami szkoły oraz państwowymi, konkurs wiedzy o patronie szkoły; różne formy współzawodnictwa (film,</p> <p>☒</p>	<ul style="list-style-type: none"> • wychowawcy klas, • nauczyciel wychowania muzycznego • nauczyciel bibliotekarz, • nauczyciel historii
		<p>album ze zdjęciami, prezentacja multimedialna, quiz),</p> <p>☒ konkurs międzyklasowy „Poznaj historię miejscowości, w której mieszkasz”, współzawodnictwo na podstawie wywiadów prowadzonych z mieszkańcami oraz ich prezentacji przed społecznością szkolną</p>	

<p>Kształtowanie zachowań prozdrowotnych oraz postawy asertywności, zapobiegające wchodzeniu w zachowania ryzykowne, związane z przyjmowaniem środków psychoaktywnych</p>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zna zagrożenia związane z niekontrolowanym przyjmowaniem środków psychoaktywnych, • rozumie zasadność umiejętnego odmawiania podejmowania zachowań ryzykownych polegających na przyjmowaniu dopalaczy oraz innych środków alternatywnych, w tym leków, • wie, w jaki sposób przeciwstawić się presji grupy rówieśniczej, • potrafi zastosować techniki zachowań asertywnych 	<p>☒ warsztaty umiejętności psychospołecznych dla klas I–IV „Wiem, co jem”, „Zdrowo rosnę” oraz V– VIII „Potrafię odmawiać”</p>	<p>☒ pedagog szkolny, ☒ psycholog szkolny</p>
<p>Kształtowanie umiejętności komunikowania się z rówieśnikami oraz dorosłymi w</p>	<p>Uczeń:</p> <p>☒ zna sposoby akceptowalnego sposobu wyrażania swoich uczuć i emocji,</p>	<p>☒ udział w zajęciach programów alternatyw, zbiorcach harcerskich, kołach turystycznym, sportowym, teatralnym,</p>	<p>☒ nauczyciele prowadzący koła zainteresowań, ☒ specjalista poradni</p>

<p>sytuacjach trudnych i konfliktowych</p>	<ul style="list-style-type: none"> • wie, jak konstruktywnie rozwiązywać sytuacje sporne i konfliktowe, • potrafi nazywać emocje, które towarzyszą mu podczas sytuacji trudnych i konfliktowych 	<p>☒ kulinarnym, wolontariacie, uczestniczenie w ramach godzin wychowawczych w klasach I–IV w warsztacie „Śmieję się, złośćczę, smucę”, w klasach V–VIII „Mówię, słucham, rozumiem”, zajęcia poświęcone świadomemu wyrażaniu emocji w ramach koła teatralnego</p>	<p>☒ Psychologiczno-pedagogicznej, nauczyciel prowadzący koła zainteresowań</p>
<p>Organizacja czasu wolnego oraz kreowanie zdrowego stylu życia w oparciu o programy alternatyw</p>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wie, jak można kreatywnie spędzać czas wolny, • potrafi dopasować sposób spędzania wolnego czasu do swoich zainteresowań, • rozumie wpływ zdrowego stylu życia na kondycję fizyczną i psychiczną, • spędza czas wolny w sposób aktywny i kontrolowany, nabywając umiejętności prozdrowotnych i integrując się z pozytywną grupą rówieśniczą 	<p>☒ organizacja czynnego wypoczynku w czasie wolnym, konkursy/działania dotyczące zdrowego stylu życia, organizowanie zajęć w ramach harcerstwa, kół zainteresowań: sportowego, turystycznego, kulinarnego, organizowanie zajęć w terenie, wycieczek pieszych, rowerowych, wspólnych ognisk</p>	<p>☒ nauczyciele prowadzący koła zainteresowań</p>

Kształtowanie u uczniów postawy zdrowego stylu życia, zapobiegające zaburzeniom odżywiania	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • wie, jak zdrowo się odżywiać, • potrafi skomponować zdrowy posiłek, • rozumie, w jaki sposób zachować zdrowy wygląd, przestrzegając 	☐ uczestnictwo w kołach kulinarnym, sportowym i turystycznym, konkurs kulinarny „Zdrowo na słodko”	☐ nauczyciel biologii ,Rodzice dzieci
	zasad dietetyki, ☐ uczestniczy w zajęciach pozwalających na zdrowy i wysportowany wygląd		
Uwewnętrznianie postaw proekologicznych szacunku dla przyrody	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • rozumie, dlaczego dbałość o przyrodę jest ważna również dla istnienia człowieka, • potrafi korzystać z uroków przyrody, dbając o jej piękno, • wie, jakie podejmować działania, aby chronić otaczającą przyrodę 	☐ wycieczki po okolicy, do parku, lasu, spotkania z leśniczym, dokarmianie ptaków i zwierząt, udział w akcjach: ☐ Sprzątanie świata, Dzień Ziemi	☐ wychowawcy klas

Kształtowanie u uczniów umiejętności koniecznych do przedstawiania swoich oczekiwań w sposób pozbawiony agresji	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • rozumie, że są inne sposoby niż realizacja swoich potrzeb poprzez zachowania przemocowe, • wie, w jaki sposób zapanować nad trudnymi emocjami, • zna konsekwencje, jakie będzie musiał ponieść w sytuacji używania przemocy, • potrafi zrealizować swoje potrzeby bez użycia agresji 	☐ pogadanka z klasami VII i VIII „Przestrzegam przepisów prawa Zajęcia”, ☐ Trening Zastępowania Agresji	☐ inspektor policji ds. nieletnich, ☐ specjalista oddelegowany z poradni psychologiczno-pedagogicznej
--	--	--	--

Ewaluacja programu

Informacje na temat efektywności programu pochodzą od grupy badawczej. Służą głównie podnoszeniu jakości funkcjonowania placówki oraz poprawie klimatu społecznego, w którym wzrastają uczniowie. Wyciągane z ewaluacji wnioski stanowią podstawę przy opracowaniu celów, które wyznaczą szczegółowe działania na następny rok szkolny.

Narzędzia ewaluacji, które mogą być wykorzystane do sprawdzenia efektywności prowadzonych działań: obserwacja uczestnicząca i zewnętrzna, wywiad swobodny, kierowany, ankieta, metoda „napisz i narysuj”, badanie socjometryczne, analiza szkolnej dokumentacji (ilościowa i jakościowa), analiza treści.

Grupa badawcza jest zróżnicowana i obejmuje jak najwięcej różnych środowisk należących do społeczności szkolnej (uczniowie, nauczyciele, pracownicy administracyjni, rodzice). Dobierając osoby do badania, należy pamiętać, że grupa badawcza musi się składać z osób, do których możemy dotrzeć. Aby była ona reprezentatywna, powinna liczyć nie mniej niż 30 proc. populacji (zbyt liczna może przekraczać nasze możliwości techniczne przeprowadzania badania oraz analizy zebranych danych). Wnioski wyciągnięte z badania powinny przekładać się na konkretne podejmowane w następnym roku szkolnym działania.